

Asia: VN/12603/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

1. Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja luovuttaminen

Onko asiakas- ja potilastietojen käsittelystä ja luovuttamisesta säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Asiakas- ja potilastietojen käsittelystä ja luovuttamisesta on säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti.

2. Tahdonilmaukset

Tiedonhallintapalvelua koskevaan 11 §:ään on lisätty uusi kohta liittyen muihin asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon kytkeytyviin palveluihin ja asiakastietojen käsittelyyn liittyvistä tahdonilmauksista. Tiedonhallintapalveluun voisi tallentaa esimerkiksi henkilön vastustuksen hänen tietojensa käytöstä biopankkitoiminnassa. Onko tahdonilmauksista käsittelystä ja luovuttamisesta säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Tiedonhallintapalvelua koskeva 11 § on kannatettava, koska se yhdistää eri asiakas- ja potilasasiakirjoista asiakasta koskevat keskeiset potilas- ja sosiaalihuollon asiakastiedot. Tahdonilmausten käsittelyyn ja luovuttamiseen ei ole huomautettavaa.

3. Erityissuojattavat asiakirjat

Lain 9 §:stä poistettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuus siitä, mitkä asiakasasiakirjat on luokiteltava erityistä suojausta edellyttäviksi. Lain mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaisi määräykset valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen toteutuksen edellyttämistä tietojärjestelmien olennaisista vaatimuksista ja määrittää asiakasasiakirjojen tietosisällöt ja tietorakenteet sekä tietorakenteissa valtakunnallisesti hyödynnettävät koodistot. Pitäisikö erityissuojattavista asiakirjoista säätää asiakastietolaissa ja potilasasiakirja-asetuksessa? Onko erityissuojattavista asiakirjoista säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Kannatamme STM:n asetuksenantovaltuuksien poistamista mainitussa asiassa ja siirtämistä THL:n määriteltäväksi. Pidämme asian suhteen riittävänä THL:n määräystä asiassa, jolloin kirjausta asiakastietolakiin ja potilasasiakirja-asetukseen ei tarvita.

4. Omatietovaranto

Lain 12 §:ssä säädetäisiin, että henkilö voi antaa suostumuksensa siihen, että palvelunantajalle voidaan luovuttaa omatietovarannossa olevia hyvinvointitietoja sosiaali- ja terveyspalvelujen toteuttamiseksi. Onko hyvinvointitietojen luovuttamisesta säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Vaalijalan kuntayhtymällä ei ole asiassa lausuttavaa.

5. Omatietovaranto

Lain 19 ja 21 §:ssä säädetäisiin, että henkilöllä on oikeus saada omat asiakas- ja potilastietonsa omatietovarantoon ja edelleen hyvinvointisovelluksiin hyödynnettäviksi. Onko asiakas- ja potilastietojen luovuttamisesta omatietovarantoon säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa? Pitäisikö omatietovarantoon liittyvät hyvinvointisovellukset sertifioida?

Vaalijalan kuntayhtymällä ei ole asiassa lausuttavaa.

6. Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käytöstä perittävät maksut

Esityksen 47 §:ssä esitetään muutettavaksi valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käytöstä perittävien maksujen perusteita siten, että Kansaneläkelaitoksen tulisi toimittaa arvio seuraavien neljän vuoden kustannuksista yhden vuoden sijasta. Muutoksella tavoitellaan sitä, että merkittävien, valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden hoidon edellyttämien investointien kustannukset voidaan huomioida useamman vuoden jaksotuksella niin, etteivät kustannukset kasaannu yksittäiselle vuodelle. Onko maksuihin liittyvistä menettelyistä säädetty riittävän selkeästi ja tarkasti? Jos ei ole, miten säännöstä pitäisi muuttaa?

Vaalijalan kuntayhtymä pitää hyvänä Kansaneläkelaitoksen velvollisuutta toimittaa arvio seuraavien neljän vuoden kustannuksista yhden vuoden sijasta. Maksuihin liittyvistä menettelyistä ei ole huomautettavaa.

7. Rekisteröidyn oikeus rajoittaa käsittelyä

Olisiko asiakastietolaissa säädetävä siitä, että rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen voitaisiin rajoittaa silloin, kun rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden (EU:n yleinen tietosuoja-asetus 18 art 1 kohta a alakohta)?

Kannatamme kirjaamista lakiin, että rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen voitaisiin rajoittaa silloin, kun rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden.

8. Muut huomiot

Voitte kirjoittaa muut huomionne tähän

Vaalijalan kuntayhtymä pitää ensiarvoisen tärkeänä sitä, että ammattilaiset pystyisivät käyttämään potilas- ja asiakastietoja toimiessaan terveyden- ja sosiaalihuollon rajapinnalla (mm. kehitysvammaisten erityishuolto) tehtäväkohtaisten käyttöoikeuksien puitteissa. Tiedon jakaminen kahteen valtakunnalliseen rekisteriin tulee toteuttaa siten, että asiakasta voidaan hoitaa ja kuntouttaa kokonaisvaltaisesti tietojärjestelmien sitä estämättä ilman, että tästä aiheutuisi

organisaatiolle kohtuuttomia velvoitteita. Asiakastietolaki itsessään ei ole riittävä ohjeistus tämän toteuttamiseksi, vaan asia vaatii lisäohjeistusta esimerkiksi THL:n toimesta.

Jantunen Marja
Vaalijalan kuntayhtymä